

[Miljøministeren]

Regeringens Handlingsplan for Miljø og Udvikling indeholder et omfangsrigt og detaljeret afsnit om jordbrug, som jeg ikke skal referere her.

Realiseringen af handlingsplanen samt i øvrigt af andre initiativer på jordbrugsområdet er en proces, hvor ikke mindst landbrugserhvervet selv, dets organisationer og de enkelte landmænd kan og bør spille en central og aktiv rolle. Det er samtidig en proces, der forudsætter et fordomsfrit, konstruktivt og konkret samarbejde mellem miljømyndigheder, landbrugsmyndigheder og landbrugserhvervet.

Det centrale i et sådant samarbejde er at udvikle, afgrænse og formidle, hvad godt landmandskab er i forskellige sammenhænge, så landmandens rolle som producent og naturforvalter går op i en højere enhed.

Landbruget er et betydningsfuldt erhverv i Danmark. $\frac{2}{3}$ af produktionen eksporteres. Med en eksport til en værdi af ca. 44 mia. kr. er det et af de enkelterhverv, der betyder mest for valutaindtjeningen til Danmark. Dette skal sammenholdes med, at Danmark totalt set i 1988 eksporterede for 187 mia. kr.

Den totale import til Danmark androg 178 mia. kr., og heraf udgjorde importen af fødevarer 17 mia. kr. og importen af rå- og hjælpepestoffer til landbruget 6-7 mia. kr. Disse tal er blot taget med for at sætte landbrugserhvervet på plads i relief.

Landbrugets betydning for Danmark måles selvfølgelig ikke kun i milliarder kroner. Landbruget er bærer af en kultur og en række væsentlige elementer, der udgør en del af det danske samfunds rygrad. F.eks. er frihedsopfattelsen og prioriteringen af selvbestemmelse i landbruget jo legendarisk. Mange kuldsejlede forsøg på samarbejde mellem offentlige myndigheder og landmænd skyldes, at man ikke har været tilstrækkelig opmærksom på landbrugskulturen. I øvrigt er frihedsopfattelsen næsten den samme hos landmænd overalt i verden uanset politisk system.

Landbruget er tillige betydningsfuldt – ja ofte afgørende – for lokalsamfundet. Vi har oplevet en affolkning af landområderne, som ikke kan fortsætte. Den fortsatte strukturudvikling i landbruget bør bl.a. også hvile på regional- og lokalpolitiske hensyn. Vi må forvente stadig færre heltidsbrug. Landbruget har altså en særlig betydning i en række sammenhænge. Det

bør der naturligvis også i årene fremover tages hensyn til.

Landbruget må imidlertid, når det gælder natur- og miljøforhold, vurderes på linje med andre erhverv. Det betyder, at ligesom der stilles krav til industrierhvervene om, at produktionen sker på en miljømæssigt forsvarlig måde, må også landbruget indrette sin produktion sådan, at der ikke sker skade på miljøet. En forebyggende miljøpolitik i landbruget er målet.

Vi ved i dag, at mange års specialisering, intensivering og øget brug af kunstgødning og bekæmpelsesmidler i landbruget har skabt økologisk ubalance. Men den tid er forbi, hvor landbruget og andre erhverv alene kan koncentrere indsatsen om at skabe den størst mulige produktion uden hensyntagen til, hvad det vilde plante- og dyreliv, natur, jord, grundvand eller recipienter kan tåle.

Samtidig skal vi genoprette naturen bl.a. i områder, hvor vi gik for vidt med den intensive drift. Udviklingen i landbruget skal fortsat gå i retning af at sikre en rentabel produktion, uden at natur- og miljøhensyn tilsidesættes. I sidste ende er bæredygtighed i landbruget et spørgsmål om, at landbrugets produktionsgrundlag, jord og vand, holdes intakt. I fremtiden bør godt landmandskab ikke mindst betyde, at landmanden er en god naturforvalter. Lad os ikke glemme, at landbruget dækker 65 pct. af Danmarks areal.

Handlingsplanen for bæredygtig landbrugsudvikling bygger på en strategi, der satses på:

- Udvikling og forædling af landbrugsprodukterne.

- Udvikling af produktionsmetoder, der fremmer miljø- og naturhensyn.

Strategien har både et internationalt og et dansk perspektiv. Den vil ikke alene fremme danske produkters konkurrenceevne, men også skabe viden, der kan bidrage til udvikling af vore og andre landes produktionsmetoder og sidst, men ikke mindst, til en forbedring af miljø- og naturtilstanden her i landet og i omliggende havområder. Det drejer sig altså om at skabe renere produkter og om at rense miljøet ved at satse på ændringer i jordbrugets produktionsvilkår. Samtidig skal der gennemføres naturpleje og naturgenopretning. En sådan strategi er fornuftig og klog på kort, men især på lang sigt.